

KLIMATICKÁ ZMĚNA V ČR

(SPOLEČNÉ PROHLÁŠENÍ Z KONFERENCE VAVAI PRO ŘEŠENÍ KLIMATICKÉ ZMĚNY V ČR)

Ministryně pro vědu, výzkum a inovace a předsedkyně Rady pro výzkum, vývoj a inovace, Ministerstvo životního prostředí a Akademie věd ČR budou extenzivně spolupracovat jak navzájem, tak s dalšími subjekty na řešení změny klimatu, která je v současnosti jedním z nejzávažnějších a nejvíce diskutovaných globálních ekologických problémů.

V reakci na rostoucí hrozbu dopadů změny klimatu a k **dosažení cílů Glasgowského paktu o klimatu, Pařížské dohody i Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu** je zapotřebí inovativních přístupů ke zrychlení a šíření postupů a technologií, které pomohou dále zmírnit, či zpomalit změnu klimatu i zvýšit technologickou a společenskou odolnost a adaptaci na tyto změny.

Česká republika naplňuje **Politiku ochrany klimatu v ČR**, která definuje cíle a opatření pro zmírňování změny klimatu a plnění mezinárodně přijatých cílů a závazků pro snižování emisí skleníkových plynů na období do roku 2030 s výhledem do roku 2050. Dále realizuje zastřešující strategický dokument **Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do roku 2050**, který vymezuje realizaci efektivní ochrany životního prostředí v ČR.

Nezastupitelné jsou implementace a aplikace nejnovějších poznatků výstupů vědy a výzkumu při utváření a realizaci komplexní evropské a národní strategie pro přizpůsobení formulované v dokumentech **Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu a Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR** a v jejím implementačním dokumentu Národní akční plán adaptace na změnu klimatu.

Role vědy a výzkumu pro řešení klimatické změny je definována v **Národních prioritách orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací pro období do roku 2030** s relevantními prioritními oblastmi „Konkurenceschopná ekonomika založená na znalostech“, „Udržitelnost energetiky a materiálových zdrojů“ a „Prostředí pro kvalitní život“. **Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+** zařadila klimatickou změnu mezi globální megatrendy významné pro ČR a promítla ji do dvou strategických cílů a opatření.

Dialog mezi odbornou sférou, veřejnou správou a veřejností musí probíhat kontinuálně a systematicky. Usnadní spolupráci, výměnu informací a zkušeností v dosahování pokroku a zavádění opatření. Vědci, technologové, politici, veřejná správa, podnikatelé a sociologové musí úzce spolupracovat a být schopni účinně reagovat na výzvy v oblasti klimatické změny a bezpečnosti s ní spojené.

Konference Výzkum, vývoj a inovace pro řešení klimatické změny v ČR ze dne 23. června 2022 vyzdvihla důležitost vědy, výzkumu a inovací v řešení změny klimatu a zvýšení odolnosti vůči jejím dopadům. Pro snížení emisí skleníkových plynů a realizaci adaptačních opatření vedoucích k přizpůsobení ekosystémů a společnosti změně klimatu a jejím dopadům je zapotřebí strategický víceúrovňový přístup napříč různými oblastmi.

Závěry konference zdůraznily **nezastupitelnou roli vědy a výzkumu, mezioborovou spolupráci a významné zefektivnění využívání nejnovějších vědeckých poznatků při navrhování, rozhodování a zejména realizaci opatření ke zmírňování projevů klimatické změny a k adaptaci na její dopady.**

Tragické události spojené se situací na Ukrajině názorně dokumentují propojenost světa ve 21. století. Válka na Ukrajině má fatální dopady na lidské životy a přírodu, ale způsobuje i vážné energetické problémy nejen v Evropě, ale i po celém světě. Řešením je urychlit snižování závislosti hospodářství na fosilních palivech.

1. července 2022 se Česká republika ujímá svého historicky druhého **předsednictví v Radě EU**.

Jako členský stát Evropské unie je ČR plně zapojena do společného evropského úsilí o snižování emisí skleníkových plynů, ochranu životního prostředí a dosažení klimatické neutrality. Důraz na inovativní a chytrá řešení v oblasti klimatické změny a ochrany životního prostředí je klíčový. Sekce pro vědu, výzkum a inovace Úřadu vlády ČR, Ministerstvo životního prostředí a Akademie věd ČR budou v rámci svých priorit v průběhu českého předsednictví tato témata reflektovat.

Závěry konference a doporučení:

1. Vyjadřujeme znepokojení nad tím, že **lidská činnost již způsobila globální oteplení přibližně o 1,1 °C** a že dopady se již projevují ve všech regionech. Projevujeme hluboké zneklidnění nad pokračujícím nárůstem globálních emisí skleníkových plynů a zdůrazňujeme nutnost je snížit a dosáhnout nulových čistých emisí v Evropě do roku 2050.
2. Podporujeme naplňování klimatických dohod i cílů vyjádřených v plánu transformace ekonomiky EU na klimaticky neutrální, který je formulován v **Zelené dohodě pro Evropu**. Jsme připraveni k dosažení těchto cílů podporovat relevantní výzkum, sdílení informací a aplikaci výsledků výzkumu.
3. **Klademe důraz na čtyři pilíře Glasgowského paktu:** mitigaci zmírnění či zpomalení změny klimatu a zavedení základních pravidel a systémů; adaptaci na klimatickou změnu; financování pro naplňování klimatických cílů a spolupráci mezi vládami, podniky a občanskou společností za účelem dosažení cílů v oblasti klimatu.
4. Podtrhujeme nutnost **zvýšit ambice a opatření v oblasti zmírňování změny klimatu**. Naléhavě zdůrazňujeme význam **odvrácení, minimalizace a řešení ztrát a škod** spojených s nepříznivými účinky změny klimatu. Shodujeme se na nutnosti posílit schopnost společnosti vypořádat se s dopady změny klimatu, budovat odolnost a snižovat zranitelnost vůči nepříznivým účinkům změny klimatu.
5. Připomínáme význam špičkových vědeckých poznatků pro účinná opatření v oblasti klimatu a tvorbu politik. Společně usilujeme o podporu **vývoje a transferu technologií** pro zlepšení odolnosti vůči změně klimatu a snížení emisí skleníkových plynů, které jsou v oblasti změny klimatu zásadním prvkem.
6. Poukazujeme na nutnost výrazně posílit **mezinárodní výzkum v oblasti dopadů změny klimatu**, podporu rozvoje a udržitelného zavádění nízkouhlíkových **technologií, technologií a infrastruktury odolných vůči změně klimatu** a **výzkum v oblasti životního prostředí**.
7. Vyzdvihujeme důležitost **zavádění inovativních pobídek**, prostřednictvím ekonomických a regulačních nástrojů pro zavádění čistých „zelených“ technologií a transformace energetiky.
8. Reflektujeme souvislost **mezi Zelenou dohodou pro Evropu, sociální spravedlností a ekonomickou udržitelností**.
9. Uznáváme potřebu **spolupracovat na zlepšení systémů včasného varování**, připravenosti na mimořádné události.
10. Oceňujeme úlohu multilateralismu a význam regionální i mezinárodní spolupráce, stejně jako úlohu místních komunit a občanských sdružení při realizaci opatření na snížení emisí skleníkových plynů. Podporujeme **mezigenerační přístup** k opatřením při řešení změny klimatu a problémů s ní souvisejících a vyzdvihujeme úlohu společnosti, včetně mládeže a dětí.
11. Vybízíme **podniky**, aby **spolupracovaly s veřejnou správou a výzkumnou sférou** na řešení klimatické změny. Vyzýváme rovněž **právnícké a fyzické osoby**, aby zvýšily své úsilí při podpoře opatření ke snížení emisí.
12. Upozorňujeme, že **zranitelnost rozvojových zemí vůči změnám klimatu**, prohlubující se nedostupnost zdrojů, ekonomická nejistota a politická nestabilita, **může spustit další vlny migrací**, na které je třeba se připravit.
13. Dodáváme, že klimatické změny mohou podněcovat společenské nepokoje a přispívat k eskalaci globálních konfliktů. V této souvislosti připomínáme **důležitost sociální soudržnosti**.
14. Usilujeme o řešení klimatické změny, které bude **založené na zásadách a hodnotách demokracie, důvěry, zodpovědnosti, solidarity a udržitelnosti**.